

Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium 7150 Bonyhád, Kossuth Lajos utca 4.

Országos Lotz János szövegértési és helyesírási verseny

2020. január 23.

9. osztály

---

tanuló neve

---

tanuló iskolája

---

felkészítő tanár neve

Tollbamondás pontszáma: _____

Szövegértés pontszáma: _____

Helyesírási teszt pontszáma: _____

Összesített pontszám: _____

A feladatokat összeállította:

Kutnyánszkyné Bacskai Eszter szaktanár

Lenczné Vrbovszki Judit szaktanácsadó

Unti Judit szaktanár

Lektorálta:

Győrffy Lilla szaktanár

A verseny fővédnöke:

Dr. Simoncsics Péter nyelvész, docens

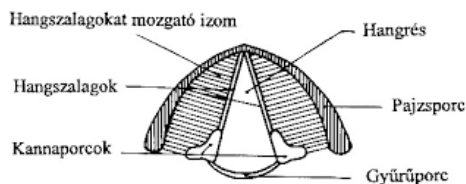
Dr. Nagy Imre professor emeritus PTE

Szövegértési feladatok

Az artikulációs vizsgálatok előzményei Magyarországon

A magyar nyelvre vonatkozóan eddig kevés olyan artikulációs vizsgálat született, amely dinamikus adatokon (azaz nem csak statikus állóképeken) alapul.

A gégefő szerkezete

(Wacha-Kőrösi-Nagy 1980-81: 1.5.a. nyomán)

Lotz János, Markó Alexandra, Csapó Tamás Gábor, Deme Andrea, Gráci Tekla Etelka, Varjasi Gergely az 1960-as években, Szende Tamás az 1970-es években, majd Bolla Kálmán az 1980-as években röntgenfilm technológiával vizsgálta a magyar beszéd artikulációját. Bolla kutatásaiban az összes magyar magánhangzót és mássalhangzót elemezte: a röntgenfelvételekből a vizsgált beszédhangokról öt-öt képet ábrajzoltak számítógépre, majd a rajzokat fonetikai szempontból elemezték. A tanulmányokban

rajzokon közölték az összes így keletkezett artikulációs konfigurációt. Ezek az adatok amellek, hogy segítik a magyar beszédképzés mechanizmusainak megismerését és az artikulációs bázis feltárását, akár egy mai modern artikulációs elvű beszéd szintetizátorhoz is felhasználhatók lennének. Bolla és kollégái egy későbbi tanulmányban részletesen ismertetik a röntgenfelvételek készítéséhez használt eszközöket és az alkalmazásukat. Ebből kiderül, hogy a mikroszámítógépes technikát úgy dolgozták ki, hogy az interlingvális hangtani egybevetésekre is alkalmas legyen. Bolla emellett kísérletezett az ajkak és a szájpár, valamint a nyelv (mint szerv) vizsgálatával is. Artikulációs elemzéseit nemcsak a magyar kiejtés vonatkozásában végezte el, hanem más nyelvekre is kiterjesztette: az oroszra, az amerikai angolra, a finnre, a lengyelre, valamint a német nyelvre (Valaczkai Lászlóval együtt). (http://real.mtak.hu/72564/1/Bona_Gyermeknyelv_READER.pdf)

1. Az alábbiakban a szövegben egymás után szereplő idegen szavakat olvashatod. Írd melléjük a magyar megfelelőjük számát! 7/

artikuláció	.....	1. összefüggő folyamat
dinamikus	.....	2. térszerkezet (felépítés)
statikus	.....	3. nem változó
konfiguráció	.....	4. elektronikus hangokat előállító eszköz
mechanizmus	.....	5. a hangképzés módja
szintetizátor	.....	6. nyelvek közötti
interlingvális	.....	7. mozgásban lévő

2. A szöveg illusztrációjával kapcsolatban dönts el, hogy igaz vagy hamis az állítás! Húzd alá a hamisakat! 7/

statikus kép   röntgenfelvétel   anatómiai felépítés   csak kézzel készült   hangképző szervek

Lotz János készítette

Bolla Kálmán készítette

3. Kizárólag a szöveg alapján számold össze a mennyiségeket! 3/

Ennyi férfi foglalkozott az artikulációs röntgenfelvételekkel. ....

Ennyi nyelven végeztek artikulációs vizsgálatot a kutatók. ....

Ennyi szervünk vesz részt a hangképzésben. ....

4. Fejezd be a mondatokat a szövegből származó idézetekkel!

3/

Az adatok segítségével megvalósulhatnak olyan mesterséges eszközök, melyek .....

.....

A magyar hangok képzésmódjának leírása támogatja a .....

.....

A hangok képzésmódjának leírása és a technika révén lehetőség nyílik .....

.....

Összesen 20 pont.

Elért pontszám: .....

Helyesírási feladatok

1. Alkoss szóösszetételeket vagy szó szerkezeteket az alábbi szavakból! Írd be őket a táblázat megfelelő helyére! **16/**

úti+társ, nagy+fokú, befogadó+képesség, Shakespeare+dráma, állást+foglal, Petőfi+kultusz, Grammy+díj, sós+perec, Erzsébet+híd, előadó+művészet, rúg+kapál, hánya+veti, örökön+örökké, kérve+kéri, URH+adás, Duna+híd

Egybeírjuk	Különírjuk	Kötőjellel írjuk

2. Írj három tetszőleges, de különböző típusú példát arra az esetre, amikor a helyesírási szabályzat megengedő, vagyis amikor egy ugyanarra a dologra vonatkozó kifejezés többféleképpen leírva is helyes! **3/**

pl.: pacemaker/pépszáméker (Ebbe a típusba tartozó másik példa is elfogadható az egyik megoldásként.)

- a) _____
 b) _____
 c) _____

3. Húzd alá a szövegbe illő, helyesen írt formát! **10/**

Gyuri nagyon boldog, mert Saci hozzá ment/hozzáment feleségül, nem Robihoz. Robi ezért neki ment/nekiment Gyurinak. Rá gondolni/rágondolni is rossz, mi történhetett volna, ha nem jön egy rendőr, aki az iránt/aziránt érdeklődött, minden rendben van-e. Állítólag Robi ekkor oda ment/odament Gyurihoz, és közölte, hogy akkor ő félre áll/félreáll, ő miatta/őmiatta ne legyenek boldogtalanok. E szerint/eszerint a hír szerint Robiban megvan a jóra való/jóraláló törekvés. Ez a történet fenn maradt/fennmaradt a családi legendáriumban.

4. Pótold a hiányzó kezdőbetűket! **5/**

- __merikai __gyesült __llamokbeli
 __rs __ezer __éri
 __rszágos __etőmag-__ermeltető __s - __llátó __állalat
 __olnoki II. __ámú __ltalános __skola
 __eleti __ályaudvari

5. Oldd meg a következő szóegyenleteket! Írd le az így kapott alakokat helyesen!**10/**

Marseille+i _____

Nagy Medve+beli _____

József Attila+k _____

Loire+on _____

Balzac+val _____

Goethe+s _____

Anjou+k _____

Walter Scott+s _____

Peugeot+t _____

USA+val _____

6. Pótold a hiányzó l betűt!**8/**

mi __iméter, á __hatatos, zölde __, lehe __et, flane __, má __ik, venti __átor, bagate __

7. Pótold a hiányzó –ü/-ú betűt!**8/**

b __ntet, __zér, d __lékeny, f __zér, megsz __ntet, t __nékeny, t __rtőztet, __zelmek

Elérhető pontszám: 60 pont**Elért pontszám: _____**